

(/)

> Biografier, erindringer (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Sommeren 38

← Forrige artikel (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/mit-elskede-groenland>)

Sommeren 38

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 338

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38)&title=)

Halfdan Rasmussen og Tage Lau

Sommeren 38

Gads Forlag, 230 sider illustreret. 300 kr.

Af Kresten Søe

Fund på loftet giver et tidligt indblik i digterens Halfdan Rasmussens liv

I sommeren 1938 begav Halfdan Rasmussen og hans kammerat Tage Lau sig af sted på tandem fra København til den spanske grænse. Sammen cyklede, blaffede og gik de over 2.500 km gennem Europa. Et Europa, der sydede af ideologi i kølvandet af Den spanske Borgerkrig det sidste år mod 2. verdenskrig.

Bag udgivelsen, som er en samstilling dag for dag af de to unge mænds rejsedagbøger, står bl.a. primært Halfdan Rasmussens søn Tom Nagel Rasmussen, der fandt faderens dagbog på loftet ved afrydning efter dennes død. Tom Nagel Rasmussen står også for en prolog om bogens tilblivelse og baggrund, mens der er indledning med den historiske samtidsbaggrund og forklarende noter af historikeren Svend Rybner.

Et umage par på tandem gennem Europa

Dagbogssiderne fyldes dels af de to politiske engagement på venstrefløj og dels af deres berøring til og brug af tidens verdenssprog esperanto, og det fællesskab dette gav blandt brugerne i Europa.

Men trods Halfdans og Tage Laus politiske engagement, er det dog primært den oftest ret banale og lidt private hverdag, der fylder siderne.

Læseren hører om farverige anarkister og ligesindede esperantister og forskellige lokale, de kommer i kontakt med. Der gives også indblik i samtidens udprægede vandrer(hjems)kultur som fælles mødested for unge Europa rundt. Lau står i parret som den sprogkyndige kommunikerende, mens Halfdan til sin stigende frustration derfor som oftest må støtte sig til ham som tolk for at komme i kontakt med de mange folk, de støder på undervejs.

Tage og Halfdan ser på seværdigheder overalt, drikker øl og vin i Bruxelles, Antwerpen og stort set alle andre steder, insuger storbyen Paris, sanser stemningen i mindre byer undervejs og bader i Atlanterhavets kolde bølger. Undervejs sammenligner de priser på dit og dat og afventer konstant økonomisk forstærkning hjemmefra. Ja, for pengene var som oftest ret så få og små. Så kunne man bomme sig til cigaretter, mad og drikke eller slå teltet op i tørvejr uden at blive ædt op af myg og fluer, følte man sig heldig.

Men alt imens dette sker begynder forskelligheden i Laus selvcentrerede superego og Halfdans lidt mere reflekterende gemyt mere og mere at gå begge på nerverne, og det ender med separate hjemrejser.

Samtidssprog, stavning og slang er autentisk gengivet

Lidt digte får Halfdan også tid til undervejs gennem dagbogsoptegnelserne, hvor sønnen gennem forlægget dog ellers konsekvent har valgt at bevare stavning, talesprog og slang. Fx å for og, hade for havde og vær for vejr. Udtryksformen er til en vis grad vel et produkt af de to unge herrers tidstypiske selvbevidsthed, men en lidt moderat tillempning havde ikke skadet og lettet tilegnelsen for læseren. Jeg må således blankt tilstå, at der var visse passager, som jeg simpelthen ikke forstod.

Betydelig mere samtids og lokalkolorit tilføres derimod af de mange samtidsfotos og gengivelser fra fx originalmanuskripterne.

Godt men snævert samtidsbillede med ideologiske skyklapper

Jo, bogen giver et udmærket billede af ungdomskulturen blandt de mange internationale rejsende og de mange fraktioner på venstrefløjen.

Og ja, her er også en del udmærkede indtryk af glæden ved samværet med ligesindede. Ligesom man får fint indblik i den ret tidstypiske jernhårde intolerante holdning mod alt og alle, der ikke delte egne ditto. Alle, der bare har lidt mere i posen end de to vandringsmænd, stemples som burgøjsere, og der er ingen taknemmelighed at læse, uanset om disse giver lift på vejen, måltider og penge.

I det hele taget er der ikke meget i det fremmede, der finder nåde for de to unges øjne, hvor stort set alt og alle beskrives og alle vurderes ud fra en ideologisk synsvinkel.

Selvbevidstheden er høj hos de to, mens til gengæld selvkritikken og den generelle refleksion oftest er fraværende. Men som sådan synes de to dog bestemt også repræsentative for tidens konfrontationskultur, hvor det ofte kniber at se indad mht. egen gøren og laden i samme kontekst. Her et par eksempler, der fik mig til at trække på smilebåndet:

"Religion er opium for folket" skrev en kendt mand (som Lau i øvrigt staver Marks!). Her er de to ungersvende med på vognen i deres forargelse og væmmelse over pilgrimme i Lourdes, men er til gengæld overhovedet ikke i stand til at se ironien i, at de samtidigt selv i dagevis skriver side op og ned om deres egen næsten selvfortærende jagt efter cigaretter.

Samme kontrast finder man i Halfdans ellers så ofte udtrykte hjemlængsel, som han alligevel, da han endelig lykkedes med at komme undervejs på næsten skærende komisk ideologisk korrekt vis stempler som sit: sosialhjælpsbetalende rugbrødsædende "fædreland".

I det hele tage skygger de to iver for at formidle ideologi alt for ofte totalt for både deres egne og læserens oplevelse af en generel samtidsatmosfære både med hensyn til personer og åsteder.

Heller ikke de mange private betragtninger, de efterhånden altopædende indbyrdes gniderier og den konstante jagt på penge, øl, vin og cigaretter højner det historiske udbytte hos læseren.

Historisk værdi, abstraktionsniveau og primær målgruppe

Bogen historiske værdi ligger primært i samtidsbilledet og for mig også i høj grad i sit billede af tidens arbejderkultur med dens maskuline internationale vandrebevægelse over det vestlige Europa. Men netop her savner jeg også en mere bred historisk redegørelse hos Rybner.

Derudover giver dagbøgerne også på sin vis et udmærket samtidsbillede af de holdninger, der trivedes på venstrefløjen.

Noget bredt og mere dybdeborende samtidsbillede af de besøgte steder er dog jfr. forrige afsnit sjældent til stede, ligesom de sproglige og rent historiske vitaminer generelt er sparsomme. Hertil kommer, at de to parallelt opstillede oplevelser ofte fremstår ret enslydende.

Heller ikke pynter de to gentagne nedladende kvindesyn gennem siderne. Faktisk mindes jeg aldrig at være stødt på tilsvarende i nogen samtidsberetning. Yngre kvinder betegnes konsekvent som "skralder". Og, ja - i min naivitet kom jeg faktisk et godt stykke ind i bogen, inden det til min forbavselse gik op for mig, hvad ordet stod for.

Målgruppen er de, der værdsætter fremstillingens formidling af samtidens skarpskårne arbejderkultur og indtrykket af periodens internationale vandrersbevægelse. Men den knudrede formulering med talesprog, slang og autodidakt retskrivning fremmer bestemt ikke læseoplevelsen.

Yderligere tilkommer så værdien i indblikket i den unge Halfdan Rasmussens liv, selv om jeg dog her griber mig i tanken, om han selv reelt ville have ønsket sig denne udgivelse.

[Historie-online.dk, den 7. september 2022]